

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น การเติบโตของประชากรมากเกินไป การขาดแคลนน้ำ เป็นต้น^๑ ระบบนิเวศและธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างมากมาย สังคมได้ตกอยู่ภายใต้บริโภคนิยมหรือวัตถุนิยมและทุนนิยมอย่างไม่หลีกเลี่ยงได้ การดำเนินชีวิตของผู้คนมีความสับสน อัตราการว่างงานมีมากขึ้น โลกไม่ได้กว้างใหญ่อีกต่อไป ผู้คนมองเห็นโลกภายนอกจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปเพียงแค่มือถือสัมผัส แต่เมื่อมองย้อนกลับมามองภายในแล้ว มนุษย์ยังสับสนและมองหาทางออกให้กับตนเองยากขึ้น โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองทันหรือไม่สามารถปรับตัวทันเข้ากับยุคสมัยได้ ย่อมมองหาทางแก้ไขปัญหาได้อย่างยากลำบากมากขึ้น

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรเกินล้านคน มีหลากหลายอาชีพ มีชนเผ่าหลักสี่เผ่า ประกอบด้วย (๑) เขมร (๒) ส่วย (๓) ลาว และ (๔) เยอ และอื่นๆ อีกพอสมควร อาชีพหลักคือการทำนา หรือเรียกว่า เกษตรกร เป็นส่วนมาก ทำให้เมื่อหมดฤดูทำนาแล้วจะอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่เพื่อทำงานหาเลี้ยงครอบครัว การหลั่งไหลเข้าสู่ตัวเมือง ทำให้ที่นาถูกทิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก ต่อมา เมื่อรัฐบาลหันมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น กระจายการพัฒนามายังกลุ่มเกษตรกรมากขึ้น ทั้งในส่วนของอาชีพ การศึกษา แรงงาน เทคโนโลยีต่างๆ เปลี่ยนแปลงที่นาให้เป็นที่สวน ทำให้จำนวนชาวไร่ชาวนาเพิ่มมากขึ้น มีการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะแก่การปลูกผลไม้และพืชสวนต่างๆ ที่นำมาจากแหล่งอื่นๆ เช่น เงาะทุเรียน มังคุด จากภาคตะวันออก สะตอ ต้นยางพารา จากภาคใต้ เป็นต้น การปลูกพืชสวนได้กลายเป็นอาชีพหลัก จากเกษตรกรชาวนาเป็นชาวนาชาวไร่ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชสวนเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอกันทรลักษณ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอศรีรัตนะ อำเภอยางชุมน้อย อำเภอวังหิน และอำเภอกุสุมาลย์ เป็นต้น

อำเภอที่ทำให้จังหวัดศรีสะเกษมีเอกลักษณ์ที่รู้จักกันมานานคืออำเภอยางชุมน้อยที่ปลูกหอมและกระเทียมจนกลายเป็นหนึ่งในคำขวัญของจังหวัดศรีสะเกษเดิมคือ “ศรีสะเกษแดนปราสาทขอม หอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วนวัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนแปลงคำขวัญใหม่ว่า “หลวงปู่โตคู่บ้าน ถิ่นฐานปราสาทขอม ข้าว หอม กระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วนวัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี”^๒ ศรีสะเกษที่เคยได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองยากจนติดอันดับของประเทศกลายเป็นเมืองเกษตรไปอย่างเต็มตัว มีการนำพืชสวนมาทดลองปลูกแล้วได้ผลแท้จริงเกือบ ๑๐๐ % เปลี่ยนจากชาวนาเป็นชาวนา

^๑เจมส์ มาร์ติน, โลกแห่งศตวรรษที่ ๒1 ภาพร แปล, กรุงเทพมหานคร : ประพันธ์สารสิน, ๒๕๕๓, หน้า ๔๔-

๔๗.

^๒ <https://th.wikipedia.org/wiki>.

อย่างแท้จริงเมื่อทุเรียน (Durian) ได้กลายเป็นผลไม้มีชื่อหรือสร้างชื่อให้กับจังหวัดศรีสะเกษ ดังที่ปรากฏในสื่อว่า “ศรีสะเกษจัดส่งทุเรียนภูเขาไฟทางไปรษณีย์ไปให้ “นายกฯ ประยุทธ์” ชิม พร้อมรองนายกฯ ทุกคนถึงทำเนียบรัฐบาล ผู้ว่าฯ เผยส่งทุเรียนถึงผู้รับภายใน ๓ วัน เปิดส่งจองทางสื่อออนไลน์เพียง ๔ วัน มียอดสั่งจองแล้วกว่า ๔๐๐ ลูก คัดทุเรียนหมอนทองเกรดพรีเมียมเพียง ๑๕,๐๐๐ ลูกส่งขายทางไปรษณีย์ทั่วประเทศ” ทุเรียนเป็นราชาแห่งผลไม้พื้นเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันประเทศไทยมีการผลิตทุเรียนมากที่สุด รองลงมาคืออินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ เนื้อและเมล็ดของทุเรียนมีคุณค่าทางอาหารสูงและให้พลังงานสูง ทุเรียนของจังหวัดศรีสะเกษกำลังเป็นที่นิยมของตลาด สร้างมูลค่าให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของจังหวัด จึงต้องมีกระบวนการพัฒนาการปลูก การดูแล การส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านนโยบายและกลไกของท้องถิ่นและภาครัฐ

พีรพร พร้อมเทพ ได้เสนอแนะเชิงนโยบายและกลไกการส่งเสริมการปลูกทุเรียนด้านการผลิตภาพรวมไว้ว่า (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษจะต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานเชื่อมโยงทุกภาคส่วนและขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายและผลสำเร็จร่วมกัน (๒) กำหนดพื้นที่ที่มีขีดความสามารถศักยภาพในการส่งเสริมและพัฒนารวมทุเรียนในจังหวัดศรีสะเกษให้ชัดเจนและตรงกับสภาพความเป็นจริง (๓) ควรเลือกใช้แนวทางการพัฒนาหลายแนวทางร่วมกันในลักษณะการบริหารจัดการในภาพรวม (๔) ให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตของเกษตรกรให้มาก เพราะเป็นรากฐานในการพัฒนาการผลิตเพื่อส่งออกและ (๕) ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของการตลาดและระบบโลจิสติกส์เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่สมบูรณ์^๔

จากข้อเสนอแนะจะพบว่านโยบายและกลไกการส่งเสริมจากภาครัฐสู่เกษตรกรเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐจะต้องเข้ามาดูแลและให้การช่วยเหลือ ทั้งในด้านคำแนะนำ ทุน และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งจะทำให้การปลูกทุเรียนหรือพืชสวนชนิดต่างๆ ก้าวหน้าและสร้างมูลค่าทางการตลาดให้กับจังหวัดศรีสะเกษ ชาวเกษตรกรก็จะยังมีความมั่นคงทางอาชีพมากยิ่งขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงในการขาดทุนหรือประสบความล้มเหลว การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนจำเป็นต้องใช้แผนที่มีคุณภาพ (Quality Plan) มากำกับ เช่น เทคนิควิธีการ กระบวนการผลิต การส่งเสริมการปลูกและพัฒนาและเพิ่มปริมาณผล และการกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ภาครัฐหรือหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือในด้านต่างๆ เท่าที่จะทำได้ การประเมินศักยภาพ การกำหนดเส้นทางอาชีพที่เหมาะสม การผลิต การเพิ่มมูลค่า การตลาด การบริหารจัดการ การวางแผน และการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีศักยภาพในการพัฒนาและมีความก้าวหน้าในการปลูกพืชสวน สอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาการเกษตรครบวงจรในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติรายประเด็นด้านพืชสวน (ไม้ผล พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับ) การปลูกทุเรียน

^๓ <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=๙๕๙๐๐๐๐๐๕๖๘๐๖>.

^๔พีรพร พร้อมเทพ. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยังประเทศจีน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๘. หน้า บทคัดย่อ.

หรือพืชสวนก็จะเกิดความมั่นคงและมั่นคงอย่างยั่งยืนต่อชาวเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ การปลูกทุเรียนหรือพืชสวนดังกล่าว

ในกสิกรรมทวาทศสูตร สุตตนิบาต ขุททกนิกาย กล่าวถึงการเกษตรเชิงพุทธ เกษตรกรจำเป็นต้องมีหลักธรรมในการทำเกษตรพืชสวน หลักธรรมที่ทรงนำเสนอเทียบเคียงกับพราหมณ์การทวาทะ ได้แก่ ศรัทธาเป็นพืช ความเพียรเป็นฝน ปัญญาเป็นแอกและไถ หิริเป็นงอนไถ ใจเป็นเนเชือก สติเป็นผลและประดัก เราคุ้มครองกายคุ้มครองวาจาได้แล้ว สำรวมในการบริโภคเป็นอาหาร เราตายหญ้า (คือวาจา สัปปลั) ด้วยคำสัตย์ โสรัจจะของเราช่วยทำงานให้สำเร็จ ความเพียรของเราช่วยนำฐานะไปให้ถึงความเกษมจากโยคะ นำไปไม่ถอยหลัง นำไปถึงที่ซึ่งบุคคลไปแล้วไม่เศร้าโศก เราไถนาอย่างนี้ นาที่เราไถนั้นมีผลเป็นอมตะ บุคคลครั้นไถอย่างนี้แล้วย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้^๕

พุทธทาสภิกขุ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความเลวร้ายทางด้านเศรษฐกิจมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ความโลภ ในรูปแบบความเห็นแก่ตัว ดังนี้ว่า “เศรษฐกิจที่ไม่มีศีลธรรมนั้นแหละคือสิ่งที่สร้างปัญหาเลวร้ายขึ้นมาจนเต็มโลก อาตมาพูดว่า สร้างปัญหาเลวร้ายขึ้นมาจนเต็มโลกก็คือเศรษฐกิจที่ไม่มีศีลธรรมและเห็นแก่ตัวของนักเศรษฐกิจ หรือนายทุนทั้งหลาย นี่เป็นสิ่งที่สร้างปัญหาขึ้นทุกทิศทาง ทานทั้งหลายก็มองเห็นได้เองว่าที่มันรบราฆ่าฟันกัน ไม่หยุดไม่หย่อนตลอดเวลา มันมีมูลมาจากเศรษฐกิจคือมันต้องการเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ เอาผลทางเศรษฐกิจเป็นของตน แล้วมันรู้เท่าทัน มันก็ต่อต้านกัน มันก็ได้รับกัน เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตัวเอง”^๖

ดังนั้น การปลูกพืชสวนหรือทุเรียนจึงต้องเป็นเกษตรกรที่มีศีลธรรมมีคุณธรรม ถ้าเห็นแก่ตัวหรือโลภ เพื่อต้องการให้ได้มาก ย่อมไม่คำนึงถึงผู้บริโภค นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังเสนอภาระที่นักเกษตรกรจะต้องรับไว้ในแง่ของเศรษฐกิจ นั่นคือการวางแผนในการใช้ทุน อันเป็นจริยธรรมด้านเศรษฐกิจของประชาชนในสังคม คือ

๑. ภาระในการแสวงหาทรัพย์สินสร้างธุรกิจด้วยความขยันหมั่นเพียรทั้งในฐานะผู้ประกอบการ เจ้าของสวน ลูกจ้าง และเกษตรกร ฝึกฝนให้มีความชำนาญ วางแผนและวิธีการที่เหมาะสม จัดการและดำเนินการให้ได้ผลดี

๒. ภาระในการรู้จักรักษาทรัพย์สินที่ตนได้มาผู้ประกอบการและลูกจ้าง จะต้องบริหารทุนทรัพย์ให้เกิดประโยชน์จากการที่ได้ลงทุนไปแล้ว จัดการบริหารอย่างดี ไม่ให้เกิดความเสียหาย

๓. ภาระในการรู้จักเลือกกลุ่ม ผู้ประกอบการและลูกจ้าง จะต้องรู้จักคบกลุ่มพืชสวน/ธุรกิจแนวทางเดียวกัน สร้างเป็นเครือข่ายทางด้านเศรษฐกิจร่วมกัน มีอำนาจในการต่อรองในระดับสมควร และคบเพื่อนต่างธุรกิจกัน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ในหลายๆ ด้าน สร้างความเข้มแข็งให้กับพืชสวน/ธุรกิจของตนเองและเครือข่ายได้ดี

^๕ ส.ส. (ไทย) ๑๕/๑๙๗/๒๘๓-๒๘๕. และ ขุ.ส. (ไทย) ๒๕/๗๖-๘๐/๕๑๘-๕๑๙.

^๖ พุทธทาสภิกขุ. **ฟ้าสาบทางการเมือง ขุดฟ้าสาบระหว่างห้าสิบปีที่ผ่านมา**. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์ พระนคร. ๒๕๒๖. หน้า ๑๗-๑๘.

๔. ภาระในการรู้จักใช้จ่ายอย่างพอดีและเหมาะสมกับรายได้ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจะต้องรู้จักบริหารงาน บริหารคน บริหารตนเองให้เหมาะสมกับรายได้ของตนเอง ไม่ฟุ่มเฟือยหรือเสี่ยงจนเกินไปในการทำธุรกิจหรือปลูกพืชสวน^๗

ในหลักความเจริญที่จะนำพาชีวิตและธุรกิจไปสู่ความรุ่งเรือง พระพุทธศาสนาได้เสนอแนวทางที่สนับสนุนหลักการข้างต้น ได้แก่ ๑) การเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม ๒) การสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง ๓) การดำเนินธุรกิจอย่างมีเป้าหมายและกฎวิธี และ ๔) การมีต้นทุนสำรองไว้หรือเตรียมทุนสำรองไว้รองรับความเสี่ยง ดังนั้นกระบวนการพัฒนาการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) และสร้างมั่นคงทางอาชีพจึงต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายในคือความเข้มแข็งทางด้านศีลธรรมคุณธรรมและภายนอกคือเครือข่าย ตลาด การผลิต การวางแผน ให้เกิดความสมดุลกันทั้งภายในและภายนอก เมื่อเศรษฐกิจทรุดตัวก็ทำได้ เมื่อเศรษฐกิจเติบโตได้กำไรเกินคาดก็ยับยั้งใจไว้ได้ ไม่หลงตัวใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คิดหน้าคิดหลัง วางแผนอยู่เสมอ หลักพุทธธรรมจึงมาสนับสนุนและเติมเต็มสร้างความเข้มแข็งในด้านจิตใจและสติปัญญาพร้อมรับมือกับความเสี่ยงหรือความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า โครงการวิจัยชุดเรื่อง ทุเรียน : กระบวนการพัฒนาพืชสวนและความมั่นคงทางอาชีพตามแนวพุทธของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษนั้น จึงมีความสำคัญที่จะเสริมส่งกันและกันได้ ประเด็นคำถามที่จะต้องตอบให้ได้อย่างชัดเจนคือกระบวนการพัฒนาการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษเป็นอย่างไร อบท. และภาครัฐในจังหวัดศรีสะเกษมีนโยบายและกลไกอะไรในการส่งเสริมการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) และจะส่งเสริมมั่นคงทางอาชีพของกลุ่มผู้ปลูกพืชสวน (ทุเรียน) อย่างยั่งยืนได้อย่างไร สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาของประเทศหรือไม่อย่างไร หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะมาเสริมส่งให้เกิดพุทธเกษตรกรรมได้อย่างสมดุลได้อย่างไร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ
- ๒) เพื่อศึกษานโยบายและกลไกการส่งเสริมการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ของ อบท. และภาครัฐในจังหวัดศรีสะเกษ
- ๓) เพื่อศึกษาการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพของกลุ่มผู้ปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ในจังหวัดศรีสะเกษตามแนวพระพุทธศาสนา
- ๔) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกทุเรียนตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

^๗พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมานุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒๕. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สว. ๒๕๕๕.

ขอบเขต/พื้นที่ในการทำวิจัย คณะผู้วิจัย จะสวนทุเรียนของเกษตรกรใน ๔ อำเภอที่มีการปลูกทุเรียนและพืชสวน ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ และอำเภอศรีรัตนะ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

๑) เป็นสวนที่ได้รับการยอมรับและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเชิงเกษตรกรรมในระดับชุมชนและประเทศ

๒) เป็นสวนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ในเขตพื้นที่เดียวกัน

๓) เป็นสวนที่มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลและสังคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วย

๑) ผู้ประกอบการหรือเจ้าของสวนในพื้นที่ปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ และอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๔๐ ราย

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๑๒ ราย

๓) ผู้บริหารหน่วยงานรัฐ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และพาณิชย์จังหวัด ๑๒ ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

๑) แบบสอบถาม โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น ปัญหาและอุปสรรคการปลูกทุเรียน กระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียน นโยบายการส่งเสริม กลไกการส่งเสริม รูปแบบการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพ และกระบวนการพัฒนาจิตตามแนวพุทธ เป็นต้น

๒) แบบสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น ปัญหาและอุปสรรคการปลูกทุเรียน กระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียน นโยบายการส่งเสริม กลไกการส่งเสริม รูปแบบการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพ และกระบวนการพัฒนาจิตตามแนวพุทธ เป็นต้น

๓) การประชุมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียนและการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพตามแนวปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการค้นหารูปแบบ กลไก และแนวทางการในการส่งเสริมที่เหมาะสม

๔) การสังเกตการณ์เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนาตามหลักการทางพระพุทธศาสนาของผู้ประกอบการ เกษตรกร

โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. การใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ เกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านกระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียน/พืชสวนที่เหมาะสมทั้งในด้านรูปธรรม เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา และในด้านนามธรรม เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักพุทธธรรม เป็นต้น

๒. การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกทุเรียนและส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพ เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียน/พืชสวนตามแนวพุทธอย่างรู้คุณค่าและการพัฒนาจิตใจ

๓. การสังเกตและการใช้เทคนิค SWOT โดยมุ่งเน้นการศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางที่ชัดเจน และเชื่อมโยง ความรู้ และกระบวนการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาการปลูกทุเรียนและความมั่นคงทางอาชีพควบคู่กับการจิตใจและปัญหาที่สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาประเทศด้านการเกษตรตามยุทธศาสตร์ข้างต้น

๔. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของฝ่ายต่างๆ ที่จะทำควบคู่กับการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ เกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สามารถมองเห็นถึงกระบวนการพัฒนาการปลูกและส่งเสริมความมั่นคงได้อย่างชัดเจน

๑.๔ ปัญหาการวิจัย

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ทุเรียน

กระบวนการพัฒนา

พืชสวน

พระพุทธศาสนา

จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) กล่าวคือ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และคุณภาพ (Qualitative) ดังนี้

๑.๑ การศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ของการปลูกทุเรียน/พืชสวนของกลุ่มผู้ปลูกพืชสวนในจังหวัดศรีสะเกษ

๑.๒ ศึกษากระบวนการพัฒนาการปลูกทุเรียน/พืชสวนที่เหมาะสมทั้งในด้านรูปธรรมหรือด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและในด้านนามธรรม คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาจิตใจ เป็นต้น

๑.๓ ศึกษากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงคน (เจ้าของสวน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ) ความรู้ (ความรู้และคุณค่า) เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพของกลุ่มผู้ปลูกทุเรียน/พืชสวน

๑.๔ ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการพัฒนา นโยบาย กลไก และการส่งเสริมอาชีพการปลูกทุเรียน/พืชสวนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

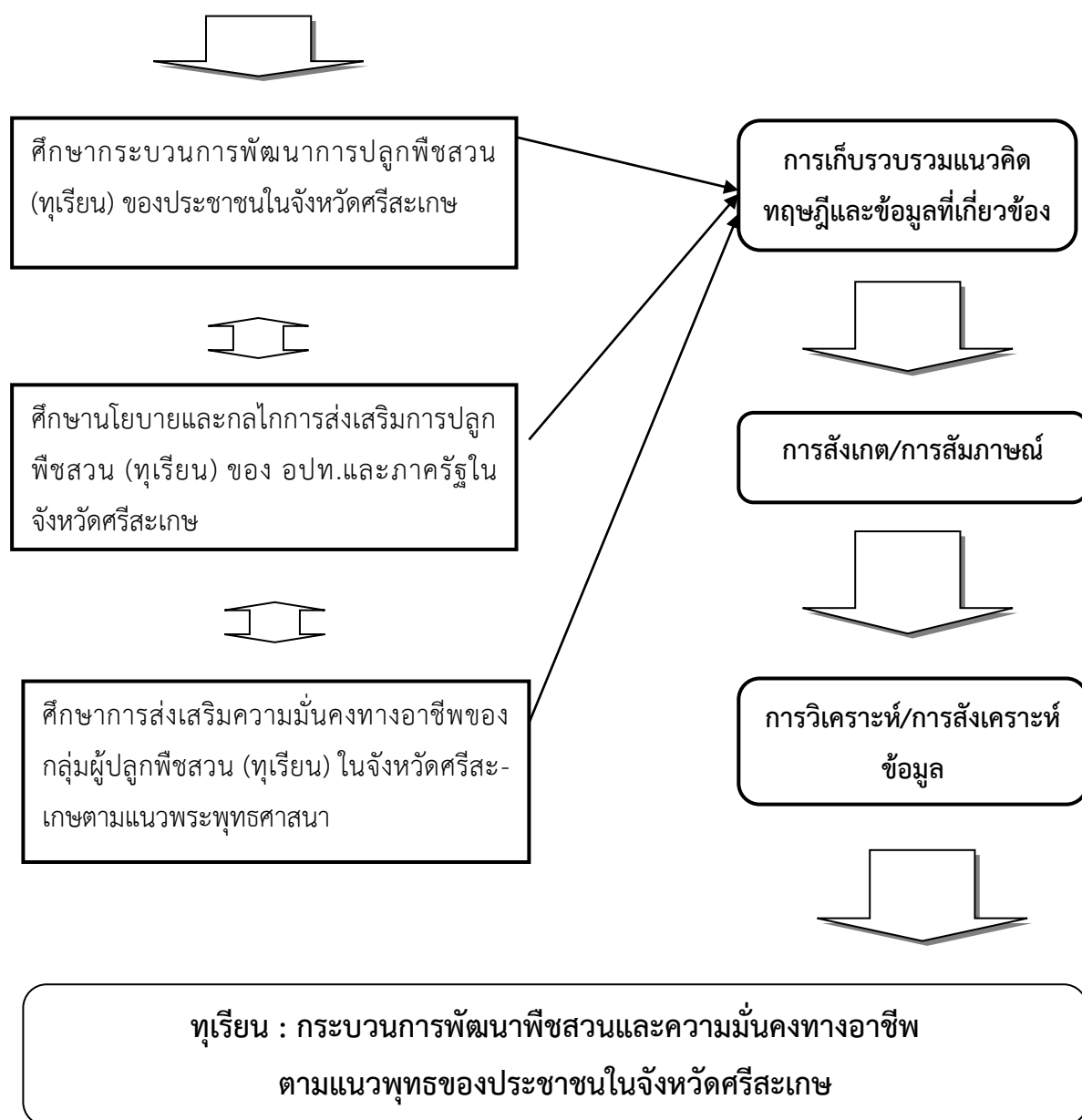
๑.๕ วิเคราะห์ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกพืชสวน (ทุเรียน) ตามแนวพระพุทธศาสนา

ส่วนแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนั้น ใช้มิติทั้งในด้านการเกษตรกรรม การบริหารจัดการ และของพระพุทธศาสนา ความศรัทธาและพัฒนาด้านจิตใจและปัญญา ดังนั้น แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาจึงมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถอธิบายการเรียนรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดที่สำคัญ เช่น แนวคิด ทฤษฎี : แนวคิดการพัฒนาการปลูกพืชสวน, การส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพ, แนวคิดเรื่องเครือข่ายทางสังคม, SWOT เป็นต้น

๑.๙ กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีกรอบแนวคิดที่สำคัญในลักษณะของกระบวนการและวิธีการศึกษาวิจัย รวมทั้งผลลัพธ์จากการศึกษา ดังนี้

ทุเรียน : กระบวนการพัฒนาพืชสวนและความมั่นคงทางอาชีพ
ตามแนวพุทธของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ ๓ แสดงแผนผังมโนทัศน์กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี : แนวคิดการพัฒนาการปลูกพืชสวน, การส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพ, SWOT เป็นต้น

๑.๑๐ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๑๐.๑ ได้ศึกษาปัญหา อุปสรรคของกระบวนการพัฒนาทุเรียนและพืชสวนของประชาชนใน จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๑๐.๒ ได้มีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๑.๑๐.๓ ได้แนวทางในการส่งเสริมความมั่นคงทางอาชีพของประชาชนตามนโยบายและกลไกของ
อปท.และภาครัฐในจังหวัดศรีสะเกษ

๑.๑๐.๔ ได้แนวทางประยุกต์ใช้หรือบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการ
พัฒนาทุเรียน พืชสวน และความมั่นคงทางอาชีพของประชาชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ของ
รัฐและตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง